

V Bruseli 15. novembra 2019
(OR. en)

13854/19

ENER 490
CLIMA 302

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Inteligentná sektorová integrácia: podpora čistej energie – diskusia o smerovaní

1. Rada TTE (energetika) 25. júna 2019 prijala závery o budúcnosti energetických systémov v energetickej únii na účely zabezpečenia energetickej transformácie a dosiahnutia cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom. V týchto záveroch Rada vyzýva Európsku komisiu, aby „vykonala analýzu technológií v oblasti prepojenia sektorov a sektorovej integrácie vrátane výroby vodíka, najmä pokiaľ ide o regulačné a trhové prekážky, a aby na základe tejto analýzy preskúmala možné iniciatívy týkajúce sa efektívnej integrácie a zavádzania takýchto technológií a nosičov energie“.
2. V rámci diskusie ministrov o smerovaní, ktorá sa uskutoční 4. decembra 2019, sa Komisii poskytne politické usmernenie pre nadchádzajúce iniciatívy v oblasti sektorovej integrácie. S cieľom usmerniť túto diskusiu ministrov o smerovaní predsedníctvo vypracovalo podkladový dokument a otázky v prílohe k tejto poznámke.

Inteligentná sektorová integrácia: podpora čistej energie

**Podkladový dokument na diskusiu o smerovaní na zasadnutí Rady TTE (energetika),
ktoré sa uskutoční 4. decembra 2019**

Zavádzanie čistej energie v celom hospodárstve

Na dosiahnutie klimateckej neutrality je potrebné, aby sa v celom hospodárstve využívala čistá energia. Inteligentná sektorová integrácia je základným predpokladom nákladovo efektívnej dekarbonizácie a zabezpečenia stability a flexibility energetických systémov. Prepája sektory, energetické nosiče, infraštruktúry a technológie. Vďaka inteligentnej sektorovej integrácii je možné využívať rastúce objemy čistej energie na rôzne účely, napríklad na vykurovanie, v doprave a priemysle. Takáto integrácia tiež pomáha šetriť energiu a znižovať náklady na energetickú transformáciu.

Komisia v oznámení z novembra 2018 s názvom „Čistá planéta pre všetkých – Európska dlhodobá strategická vízia pre prosperujúce, moderné, konkurencieschopné a klimaticky neutrálne hospodárstvo (LTS)“¹ analyzovala širokú škálu technologických možností na dekarbonizáciu EÚ do roku 2050. Podľa tejto vízie bude potrebné, aby budúci energetický systém integroval energetické systémy a trhy, pričom vďaka inteligentným sieťam sa občania dostanú do centra pozornosti.

Komisia vo svojom posúdení návrhov energetických a klimatických národných plánov (NECP)² z júna 2019 zdôraznila, že NECP predstavujú pre členské štáty príležitosť zahrnúť koncepcie integrácie energetických systémov zameraných viac na budúcnosť.

Na to, aby EÚ uspela pri prechode na klimatickú neutralitu, musí zaujať holistický prístup k energetickej politike. Na podporu využívania plného potenciálu inteligentnej sektorovej integrácie je nevyhnutné odstrániť regulačné a iné prekážky.

¹ Oznámenie Komisie: https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_sk.

² Oficiálny názov oznámenia: „Spoločne pri dosahovaní cieľov energetickej únie a opatrení v oblasti klímy - Položenie základov pre úspešný prechod na čistú energiu“. Odkaz na oznámenie: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0285>

Inteligentná sektorová integrácia umožňuje dekarbonizáciu

Inteligentná sektorová integrácia je úzko spätá s elektrifikáciou – využívaním čistej elektriny v rôznych energetických systémoch a priemyselných procesoch. Umožňuje aj ďalšie využívanie dekarbonizovaných plyných a kvapalných palív, najmä v oblastiach, v ktorých ďalšia elektrifikácia nie je uskutočniteľná alebo nákladovo efektívna. Znamená to napríklad využívanie elektriny na vykurovanie, výrobu e-plynov, ako je vodík, a ekologickú mobilitu. V budúcnosti sa elektrina bude používať v priemysle aj na výrobu neenergetických výrobkov, ako sú syntetické chemické látky.

Inteligentná sektorová integrácia znamená aj lepšie využívanie odpadových zdrojov na výrobu energie, napríklad využívanie odpadového tepla vznikajúceho v priemysle alebo dátových centrách na diaľkové vykurovanie, a zvyšovanie integrácie dodávok energie na miestnej úrovni, napríklad používanie batérií elektrických vozidiel v rámci energetického prepojenia vozidla a siete (*vehicle-to-grid*).

Možnosti inteligentnej sektorovej integrácie dopĺňajú priame zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov v rôznych sektoroch, vzhľadom na to, že oba tieto aspekty budú súbežne potrebné na dosiahnutie dlhodobých cieľov v oblasti dekarbonizácie. Príkladom je slnečná tepelná energia v sektore vykurovania alebo plyny z obnoviteľných zdrojov, ako je biometán.

Celková dekarbonizácia našich hospodárstiev a rastúci dopyt po elektrine si budú vyžadovať značné investície do výroby čistej elektriny. Vzhľadom na rýchlo rastúci podiel elektriny z rôznych obnoviteľných zdrojov je potrebná väčšia flexibilita systému. Podľa scenárov v rámci LTS sa do roku 2050 zvýši konečný dopyt po elektrine o 30 až 75 %. Rámec EÚ pre trh s energiou by mal umožniť dostatočné investície do výroby čistej elektriny. V závislosti od scenára by do roku 2050 mali čisté plyny predstavovať 30 až takmer 70 % celkovej spotreby plynu.

Inteligentné siete a nové digitálne riešenia umožňujú, aby sa v rámci inteligentnej sektorovej integrácie zvýšila flexibilita elektrizačných sústav. Tento vývoj sa musí rozšíriť tak, aby zahŕňal aj ďalšie sektory a spôsoby využívania energie. Napríklad výroba syntetických palív z oxidu uhličitého a z elektriny ponúka riešenie sezónneho uskladňovania energie. Inteligentná sektorová integrácia umožňuje efektívne a flexibilné využívanie čistej energie a zvyšuje aj bezpečnosť dodávok.

Jednou z dôležitých zložiek sektorovej integrácie je prepojenie výroby elektriny a plynu, čo znamená konverziu elektriny na plyn a plynu na elektrinu. Tým sa umožní lepšie riadenie uskladňovania energie a rýchlejšia integrácia energie z obnoviteľných zdrojov. Keďže v energetickom kontexte začína elektrina dominovať, pokiaľ ide o vykurovanie, dopravu a priemysel, plyn bude čoraz viac slúžiť ako záložný zdroj k elektrine. To povedie k prepojeniu výroby energie s energeticky náročnými sektormi a v konečnom dôsledku k zníženiu spotreby energie.

Existujúca energetická infraštruktúra ponúka nevyužitý potenciál flexibility

Hlavnými sektormi, ktoré treba dekarbonizovať, sú vykurovanie a chladenie v budovách a priemysle. Podľa Komisie a Eurostatu sú tieto sektory zodpovedné za polovicu spotreby energie v EÚ a približne 75 % energie spotrebovanej na tieto účely pochádza z fosílnych palív, najmä zo zemného plynu.

Existujúca energetická infraštruktúra by sa mala vo veľkej miere využívať na optimalizáciu nákladovej efektívnosti znižovania emisií pri vykurovaní a chladení a na zlepšenie flexibility energetických systémov. Napríklad siete plynovodov a diaľkového vykurovania a chladenia ponúkajú veľký potenciál pre ďalšiu elektrifikáciu a lepšiu flexibilitu sústavy, napríklad vo forme e-plynov a uskladňovania plynu, ako aj prostredníctvom využívania veľkých tepelných čerpadiel a uskladňovania tepla v sieťach diaľkového vykurovania a chladenia. Aby bolo možné plne využiť tieto príležitosti, malo by sa zväžiť koordinovanejšie plánovanie elektrických, plynovodných a vykurovacích sietí.

Na stimulovanie inteligentnej sektorovej integrácie sú potrebné jasné cenové signály

Inteligentná sektorová integrácia bude znamenať väčšiu konverziu energie v rámci energetických systémov. Štruktúry cien, taríf a zdaňovania energie v rôznych energetických systémoch sa líšia v rámci jednotlivých štátov, ako aj medzi členskými štátmi, čo môže viesť k obmedzeniu inteligentnej sektorovej integrácie, napr. odstránením stimulov z určitých konverzií energie. Tiež môže byť obmedzené právo spotrebiteľov na výber energetických riešení, ktoré chcú využívať.

Jasné cenové signály sú kľúčové pre efektívne operácie. Na trhoch s elektrinou cenové signály účinne motivujú výrobcov a spotrebiteľov k tomu, aby reagovali v okamihu, keď je to najvýhodnejšie pre nich a pre celý systém. Väčšie rozšírenie dynamickej cenotvorby na rôznych trhoch s energiou je príležitosťou na ďalší rozvoj inteligentnej sektorovej integrácie. Trhy s energiou by mali byť navrhnuté tak, aby bolo možné zabrániť zablokovaniu určitých energetických foriem alebo nosičov.

Rada vyzvala Komisiu, aby analyzovala sektorovú integráciu

Rada pre energetiku na svojom zasadnutí v júni zdôraznila význam sektorovej integrácie na účely zabezpečenia dosiahnutia cieľov v oblasti energetiky a klímy do roku 2030 a po ňom³. Rada vyzvala Európsku komisiu, aby vykonala analýzu možných regulačných a trhových prekážok sektorovej integrácie a prepojenia sektorov a aby preskúmala možné iniciatívy týkajúce sa efektívnej integrácie a zavádzania technológií v oblasti sektorovej integrácie.

Predsedníctvo vyzýva ministrov, aby v záujme poskytnutia usmernení pre budúce plánovanie politiky rokovali o inteligentnej sektorovej integrácii a aby zvážili tieto otázky:

- 1) Aká je úloha EÚ, pokiaľ ide o umožnenie inteligentnej sektorovej integrácie?*
- 2) Aké regulačné a iné prekážky by sa mali odstrániť s cieľom urýchliť inteligentnú sektorovú integráciu?*

³ Odkaz na závery: <https://www.consilium.europa.eu/media/40028/st10592-en19.pdf>